

**Алексей
СУРКОВ,**
Сосналист Эмәйі Гәрәмәни.

ПАЙЗ

Жамачлар бојаныб гызылы ранка,
Буллур дамчылардан мұнчуг таҳыбыр
Жарпаглар киришиб күлзек қәңкә,
Пайзы сачларына хына жаҳыбыр.

Ағағайтар ә йаман бәһәрәнебидир,
Пайзы согытыйла евәрі қазир.
Гышын горхусундан «јәһәрләнебиди»,
Сәфәра чыхмата дуруб мүнтәзири.

Сојугдан, шахтадан титрәйир мешә,
Палыздар вәзүн бир жетим саныр.
Даглар гучыбыны ачып күнәшә,
Гыровлұ чәмәнләр алышыры, йаныр...

Дүшүб будагларда күмүшү гара,
Титрөйр күнәшин соглуң шөләси.
Дағыр кирәмидил, гарлы дамлара
Көнәр гушларын әгеріб нәмәсі.

Нолар, човгун олсун, туфан курласын,
Шахталы гыш илә һәр вахт варыг биз.
Бизи тәрк еләжәр күнәши, жасы
Үзүм ширәсий дағтарарып биз.

Даглар арасында уюjan вади
Тонгад аловунда исинир инди.
Ела бил гызымар яј итиг әбди.
Дурналар о вахтдан көчүб кедәнді...

Сән бу айрылғандар горхма нең заман,
Гәлбини үзмәсін чыллаг ағачлар.
Гызыл пайзыны да көнүл охшајан
Гызыл кезәллии, жарашығы вар.

Тәрчүмә едәни Эңәд МУХТАР.

— Адам, хүсусен инди, чамијәт адамы бунларсыз
нечине билмир.

Мән азум мүәллимәм, халғын ушагларны охуда-
рам. Чальшырын ии, қаванлар мүсәр елмин, ма-
денијетин асасларны жақсы вірсинашар. Кончы-
ра диплом беріб жаға, халғы пәсаррұфатында иша
мендерда көтәмін ишарани иши салманда олсун.
Нам ишнин алпынчы, узаг, санати саялы ви-
сун, һәм да мүәллимин зәһмети һәдер кетмисин,
севиничи асас олсун.

Чаңаларнын елсін опур ии, беш ил, алты ил
али мактабда лајағетта охујур, гурттары, диплом
алыр. Иша тә'жін олунанда севинирсан, ону табири
едиб ھөйр-дура верирсан. Үрәйн ачылыр. Санни
азматты мұлақ тикинесин, абад бир бағ салмысан.

Елсін да опур ии, һынғана-һынғана дарсін ба-
ша вұраначан даш чатлајыр, семестр олмур ии,
онун нақары чыхмасын, валидең хәниша мәлмесин,
мүәллимилер ағыз өткіш еләмисин. Бела тә-
лабаларни иши мүсібатдир. Немаң сағымтәт олма-
сын, өмүр чүрүдән шөйдір... Белаларнан бири ке-
чен ил мана раст иелміши. Соңра мә'лүм олду ии,
достумнан оғурудар. Атасының да хатырина истаји-
рам, ھәғ-саламымыз вар. Кийиң езу да ھајалы
әдәмдір. Устана-утана мәнә ағыз ачды:

— Ай филаннәс, — деди, — өвләддір, дарси, ини-

Хәниш, тәләб, мәсләһәт

КИЧИК ҢЕҚАЈЕЛӘР

шағиға мәргаланырсан, истајирсан ии, јар-жолдаш
арасында ахсамасын. Она көрә да ерн елејиб жаңы-
ныза жалмашын. Охујандыр, амма ди жал ии, бадаң
оглу, күттар, ھәрдем көрүрсан дејіләнін жаҳшы ма-
нисимсыр, ھәрдән да жох. Мүәллимдер жаңында адам
утаныр, неіләйм, әлчымыз қораб. Инде бурада
сізден өз жох, յұнұмла бир ھәнишін вар. Бир
ненра, амнаг бир немра мұзашт ела! Иниң билир
үшер, үш билир дара! Бірчәк ненра она мұзашт
нифајәтдір. Күндең едірән ии, сиз онун һынғанда
бир немра асиркәмәсін! Лап мәннін хатыри!
Чөрән кәсмисиши, бир-біримизә жері менден ھәти-
реттәр еләмисин. Бүнләр наәзәр альын...

Доргрудар, мән достумнан хәнишиң үрәзден разы-
лығы өвердін ону ачын да рәдә өлемдім. Бир нем-
ра да чатын, беүк жаңын дәүлік ии, достумнан сезу-
ну жер асајылды, наразы мәнедж.

— Бахарын, — деди, — архарын салма, гој чид-
ди оғасун, назылзасын, бахарын.

Мүн о күн олду ии, наинин оғлан имтәнана иел-
ди. Мәлди, езу да бир нен ЗДА илә жалди. Филан
группаласы, филан дәрсін кәсірлесін кими
жох, мән ФИЛАННЕСИН оғлу кимнә жалди.

— Жолдаш мүәллим, сизин дәрсден мәннін имтә-
нанын галыр. Атам да сизиздең данышын, ھәниш
едірән, мәннін имтәнанын көтүрасын!

Іәриф буны бир әмр кими умадан деди, голтуг
чибінден қызырдың китабчаны да үстүмә атды.

— Бу да зачоткам!

Атасының хәнишини тәкрап җадымна салды:

— Атам да сизиндең данышын. Мән сохдан иел-
мәли идим, бир ھафта хаста олдум, үстүнүзү сағын!

— Ини жалмисан?

— Бали, инди жалмисан!

— Дарса назырын?

Тәләб бир да даңанды, иззәннәз бир суал шын-
ши кими, үзүмә дик бахды, қазаб өверді:

— Назырам!

— Кеч айәш!

Мүәллимдер билирлар, мүәллим олмајанлар да
дүшүнә билар ии, асан дарси вірнәмәжіб имтәнана
көлмәк, езу да атасының хәниши ила жалмак, мүәл-

лима неча ағыр олар. Ахы, мүәллим жаңы бу дәр-
си тәләбіләре демек үчүн на ғәдар китаб варға-
жыр, заһмат өзекир, сәј өләжир, тәләбәләрин мәрғы-
ны өзжат, ғанни сөвидирмак үчүн дәрдан-табығы-
дан чыхыр.

Ини дарснан учунда иштирак өләжир, бешина
жалмајан фарсы, нарчайы бир оғлан бид зачотка-
сыны адамын габагына атанды дәзмәк чөтін олур.

На едәсан ии, достумнан хатырина ман бу оғланы
имтәнана бурахым, сүаллар өверді, қазабларны
иса һеч ешитмада да истәстәмді.

Оғлан иерүнүр, өз жырты, үзбүз бир адам иди.
Сүалларын биринші жаңара ғойду, о бириншін мүз-
жан матлабын данышын, зачоткасыны тақрар габа-
ғына ғойбүт атасынын адынан чакыр. Ман алава бир
суал да өверді. Оғлан башыны булады, демек иста-
жырди ии, «бу, мүәллим, неч атам деңән охшамыр».

— Мүәллим, ھәлә жәнә ики имтәнаным дурур,
талајым...

Мән өнгөлләйчы, зачотканы көтүруб гијомт жа-
дым. Оғландан салам мендердір.

— Атана мандан салам дејәрдән!

Оғлан аввал севинчак китабчаны гатајыб чиби-
на ғојмаг истајири, бир да диггатла баханда, зарба
дајым кими дајанды. Дајанды, мана суал өверді:

— Мүәллим, наездин?

— Бәли.

— Атам жаҳын немра ھәниш етмиши?

— Индини билиниң үчүн бу гијомт киғајәтдір!

— Бир да қалмалы?

— Бәли, бир да қаларсиз, анчаг жаҳшы-жаҳшы
нанырызшыб, програмны асас бәндларнан бир да
тәнгарајыб, диггатла өвриңді қаларсиз!

— Бас атам ила данышынғының!

— Атан билир, она күзашта жетмишә!

Оғлан даңын ғылыми китабчаны, китабчаны чи-
бина ғојуб дуз кетди!

Жарын ии, неч бир жера, на мактаба, на деканын
жанына, на китабхана; дуз атасының жанына гач-
ыды. Атасыны тәкрап манин үстүмә жемдердә жа-
ләсди.

Доргрудан да елә олду. Ини саат чәкәнді ии,
достум мәннін имтәнана наңар жемажында жа-
ләсди, тәләбәләр, салам-қаламсыз сезә, килем-күзәра
башлады:

— А филаннас, ахы ман сиза ағыз ачым, үшаг
чүнн ھәниш елады. Эңаб әмәл еләмисиниз!

— Нече бәйәм?

— Оғланда ики вермисиниз!

— Достум, мандан чох жох, бир немра мұзашт
етәмәни ھәниш етмисиниз. Сизин оғланың дәрсден

билијің аңчаг БИР гүмәтә лајгә иди, мән шәхсан сиз құзашт әдіп она ИКИ вердім! Даңа бундан артын күзашта сез вәрмәмисшің.

— Ахы, бир ила ининниң ңа фәрги вар?

— Достум, сиз мұлалың дөйлісініз, имтаңан ела-мирсініз, билімсініз, БИР ила ИКИННИН чох бөлік тағавуруттар-Ушар азы билир!

— Ушар билди на хәрі?

— Хәрі озур ии, бир ай да چалышса ма'луматы бир нөмір артар, олар үч!

— Үч, жәни не олсун?

— Үч о демәндір ки, тәләбә: програмын тәләбәрини аз-нох билир!

— А иши, бізде аз-choх жох ej, жаҳшы билмәк жәрдір! Жаҳшы!

— Жаҳшы билмәк да хәниш ила жох, ежаның ила олар! На сәндең, на мәндән, на - дәректордан асылыңды! Оғланың тән ВІҮНДӘН, еірәмжайынан, дарсі мәнимсәмәйден асылыңды! Оғлан зеймат чәнсін, дизин гаттасын, китаблары габагына тенүб талаба кимни охусу! Оңда жаҳшы биләр.

— Охуғына охујар, аңчаг...

— Охуға гүмәттін алаңаг, охујана завал жохдур, достум! Талаба охујан, еірәнан демәндір!..

Анамын севинчи

Бурада һәнсис севинчдан сөбәт кедір? Бизим аңа жетіриймиз севинчдан, жохса анамын біз жетидіймінде?

Дөгрүруд, биз анамызы өзі истәјирик, мән да, башы да. Оның аз гала башына доланырыг, һәммиша истәјирик ки, ону севинчидар, күлдүрән, үрәйни аңаг, хош хәбарды саламајағ.

Бунында өлея, на мән, на да башын һәна ана гарышындағы борчумуза едамамиши, онун истәнеләнген лазыбынча әдемамиши. Бу бизим каләчен вазифеміз, арзумудур. Она көре да бизим аңа

жетидіймиз севинч һағында даңышмакын һаға-вахты чатмајы. Өмрүмүз вафа еласса бу һағда көлә-мандан даңышары, эсслес даңышары. Инди исе асип сөйтеп анамызын бізде бахш етдің севинч ба-расынадар.

Бу севинч бутун амәлдерда, ана-бала арасында вар. Табиидір, һәмдиә хошду, һәмди онуң ширин-лийни, лаззатини, һәраратын дүүр ва гүмәтлен-дір. Бізмін анамыз, еслина бахсаг, сох анапара охшамыр. Айра ҹүр анадыр-Лап айры чүр хасија-ти вар. О, тохуучу комбинациянын габагынын фалы-сири, коллективда ھүсүси хатир-һөрмети вар. О кече-мұндуз шиіләй, юрумғағ билім, һәмніше голу чириллән, башында чалмалы, күлашагабар жөр-сініз. Сәхәр сәнніздан кедір, ахшам дөрдә идара-дан гајыдаң. Гајыдан итери икінші кимни виши ила машүк олур. Жемајимизин, суфрамизин, хәрәни-мизин, қаямымын таамам дастиғының насыр өлеме-са рағас олмас. Идарәде бир сехи, еведа бир «сехи» вар. Анамызын бізде вердіри бир севинч де мәнір-банилы, ғонагтарәтлийдір. Мүн олмас ии, о бизим жолдашларыныңдан хабар тұтmasын, итириф ахтар-масын. Құлар узла бізи диндиримесин, жолдашларының сорушасыны.

— Тоғиги нија жатирмісән бура?

— Айданың кефи нечедір, нија доланың бура-ларда? Жохса инчидік еләмиссан? Жохса күсәрем сан-дан, онлар да манини балаларыбыздыр, ширин дила-диндер, неғіншін соруш!

— Билмасын хатиринә дајәрсән һа. Диң-ағыз еле, хатир-һөрметин олсун! Сән да ии, мызы, аз даңышасан!

Бағымын о гадар азызлеіб сорушум ки, жолдашларының сорушур. Өзү да әдбаза, бирбір! Қонардан жөрөн дејәр бу мавалнар арвадын жағоңымпа-ры, да жетімләрдір. Да да ии, бүнларын анала-ры етібәр еләйбін ала тапшырыблар. Раст көләнде да ондан сорғу-сұал еләйіләр!

Анамын хасијати беладір. Нәһара ақшашаңда жа-нымында жар-жолдаш олмаса ғызығы жәлір, ғонаг олдан исе арвадын узу құлур, иенүү айылры, би-ширдій хөрөн иштән ила жејілдійни мөрнәнде үрай ачылы.

— Ана, сағ ол, даңыл хөрән бишirmисен, алла-рин вар олсун!

Санни ана қохдан белә бир ташкын көзлеір-миш. Дәрілән башының галдырыб сизин үзүнүз бахамат:

— Нуշчан, дады-дүзу жөріндәдірми? Иштән ила жејін, мән да хошду!

Дүнән ахшам Тоғиг бізде калмыши. Тазаңда дәр-зиден алдыры җарашибын абы костюмуну көліп көл-ренин лазыбынча әдемамиши. Бу бизим каләчен вазифеміз, арзумудур. Она көре да бизим аңа

жетидіймиз севинч һағында даңышмакын һаға-вахты чатмајы. Өмрүмүз вафа еласса бу һағда көлә-мандан даңышары, эсслес даңышары. Инди исе асип сөйтеп анамызын бізде бахш етдің севинч ба-расынадар.

— Халачан, — дејирді, — һеч примеркасында

әмәлди бахмамышам. Сиздән да һеч ким жаңымда

жох иди. Мәйдін көлдін ки, бахасының, нечедір,

дерзиларни базысы халтура еләйр, палтарты тез-та-

лескин әлден чыншырылар, адамы жа сальы. Диғат ила

бахшын, нам-насқын варса устанын устуна арлып,

нечедір?

Мәндан габаг әнам Тоғиги тәбрік елады:

— Әңбәт костюмудур. Мұбәран опсун. Элләрін вар

опсун белде устанын. Тоғиг бала, лап әйнән тики-

либ дөйірсін, бир күнапыра. Җох мұбәран, сағылы

иля жаңын лазымдыр. Тоғиг, жолдашларының борчу-

дур. — Аман узуну мәнән туғып даңышмака башлады:

— Жолдаш на жүнде лазымдыр. Нија белде оғланы

жаҳшы бир гыз тапты өләндириңірніз? Мәрән вуз

дилланда?

Мән анамын сезуын заразатағ салып қулураң, ан-чаг жолдашының көзірімдін гаچырьы-рам. О жаңа нечіб бахшыру, бу жаңа нечіб сорушу-рам.

Тоғигин костюму жаҳшыдыр, җарашибылдыр, та-за модадаыр, фасону да гајаңдыр. Аңчаг мәнін ҳо-шумы қалыптаң бәзі шеілары.

— Ай Тоғиг, барнара бела дүйме гојмазлар ахы. Чибларин қанаңында кедән тиниш көрән бела

таба көрүмисен.

— Жаҳшы уту лазымдыр!

Мән бүнлары дедінча архадан этаймин әннилди-жин дүйләр.

Анам дәјесас мәнім тәнгиди гейдларима дарлырып за дебүз үзүм аханда да дағының дишләдійні, козуну ағартының көрдүм.

— Нә, вар, ана?

— һеч не! Мұбәран опсун, Тоғиг.

— Мән да дәйірмән мұбәран опсун!

— Жох, сән көзел костюма гүллү гоүларсан.

— Нә еләйіләр?

Анам мәні о ғәдәр дәнлады, аз галды телефон

иля Тоғигдан үзр истәјім. Үрәйнде зәрә ғәдәр нұдурат жохдур. Шәффәф ғәлби ипән кимни јүшшег, жарын көрәндір.

— Ай, — дедім, — сәнин галбин чөрән суды

иля жөрүмшү, тызыл құл жарғасы ила һөрүмшүш әләннәрді. Бу сәнит за динч һәјатын һәмшиша жа-самасы ғәдәр кениш, айдаңын...

— Билмірам нејләйірсән!

— Аман бир аз да һирслә даңышыр:

— Нәймір бу дүйнән, дары сәндең аз билір?

Бела дүйнән ила дәбір, Тоғиг жаҳшы билір, әх

кезәлдір!

— Мән бир сез демадим ни!

— Жох, Тоғиг, устапын бир иш жохдур. Мұбәран

опсун. Сағылғы ила жејін, өз ғашаныңдар!

— Ай ая, бајам мән. Тоғигин костюмудаңын бәјән-

мәдім?

Ана ии бармағы ила ағызыны өртп жаۋашча деді:

— Кирі, кири, даңышмака сез ахтарма, ушагын

нұстјұмна сез-соғбат ола билмәз.

Тоғиг көзәндән сонра анам мәнім «дәрсімә бах-

магас» башлады:

— А бала, жолдашын ари еләйр таза костюмуну

иля дағы сана көстәрмәй, севинчини саннила бел-

маја иләй. Оның үрајын ачмады, севинчини ша-

рал олмаданса, башшының дүймасы беләдір, ил-

масын еләйдір. Сән либасы چаванын көзүндән ила-

салысар!

— Мән оны истаїб дәйірмәді, ая, ая!

— Әмем вар, демәт вар! Палттың көзән салмал,

бала, жаңын дейіл, һа көз вурумада касасан, касмир-

сан! Тоғигин хатиринә дәйімісан бир да, сана мас-

лаңт әләмдән истамағ. Жолдашын гәлбина дәйән

опмаз. Адамдар ила ширин даңышмака лазымдыр.

— Ай да, — дедім, — сәнин галбин чөрән суды

иля жөрүмшү, тызыл құл жарғасы ила һөрүмшүш әләннәрді. Бу сәнит за динч һәјатын һәмшиша жа-

самасы ғәдәр кениш, айдаңын...

— Енимиза кедірәм.

— Дәрсләрден гүртартмысан?

— 27

Араз үстә, буз үстә.

Кабаб жаңар көз үстә.

Вар-жохым әлден көтті.

Етібараңыз гыз үстә.

Бир мәңтубдан.

— Ниса, гадан алым санин,

ај Ниса, ила чаваб вермісар?

Ниса сәс көлән тәрәфә бир да-

бахады, башшыны ашығы салып жо-

лұна дүэлди.

Аббас тәпик дәйімш баш-

ка кимни дығырланды, дәнкәнден

— Дәрсмиз жохур.
— Мәним да вахтам вар, фур-
сатдир, жаҳши кинн вар, билет
алым мәдән!
— Сағ ол, еведа ишн вар.
— Иш гачын ки, сонра ке-
рарсан.
— Вахтам жохур.
— Хаһиш елајирам!
— На хәниш?
— Медән кинна!
— Жох, сағ ол!
Аббас сасинин аңәнинни да-
жиди:

— Ай Ниса, начан тәклиф
елајирам, бир баһана тапыран.
На олар бир биз ила да отуруб
данышасак? Бизи нижа сајымы-
сан?

— На данишагам?
Аббасын алиға Фұрасат душуды:
— Нече на данишагасан?
Сен на данишсан, мән гүш та-
ранасы кимнәшүр. Сөзүн ча-
ныма жаýлыр. Билирсан ки, мән
санын сезуда да, сасини да маф-
тух, нејранам. Ди кал ки, мән
мана неч етінә елемирсан, ай
инсағсыз, бир жаýын көлмир.
Демирсан ки, одума жаңан вар?

Нисаны күлмән тутуду:
— Ниса жаңырсан, на олуб ja-
нырын?
— Взум ила дејил, жаңырам,
альышырам, нејләйим?

— Жаңырам взуну ат суя, на
чөхдур даниш!
— Ай Ниса, санинни олду за-
рафат!

— Зарафат Жаҳши шејдир, өм-
ру узадан шејдир.

— Ела өмүр наја лазымыр,
Нисасыз өмрүн мәнасы нәдир?

— Жох эши!
— Мерурсан, сен зарафатдан
ал чакмирсан. Мерурсан!

Ниса гапыларының жаңашанда,
али кал худағында ишараси ве-
риб жетди.

Ниса жетди, амма Аббас гапы-
ның ағында мат-маттәп дајанды,
а ела мәннән дајанышы
ки, дејарди Нисаны көзәйм.
Көзәйм , бу сағтән иши-

ни көрүб, мачылс палтарыны же-
либ гапыла чыхачаг...

Аббас хейл дајанындан, мән
сага, мән сола еснүрүб-астыран-
дан, гарынның говушағун, «е-
рәйден сонра, кор-пешим» жа-
лыб институтта тараф калди. Ма-
лири, амма нүш-башы вузнә
дермиди. О, хәнишине етінә
едилмәй, көрүшән мајус га-
дан адам кимнә жох, ез аламинда
дермиди. Ай, хәнишине етінә
едилмәй, көрүшән мајус га-
дан адам кимнә жох, ез аламинда
дермиди.

«Бу гыз мәнә нүзә бојун еї-
миси? Сир-сифаттын хөшүнә кал-
мир, гуллугум хөшүнә калмир,
рәфтиләшүн, тәдбир төкән, сох
матлаб Лөхәлан, фимрәшән
адам кимнә калырди.

Аббасын алиға Фұрасат душуды:
— Ниса, начан душындарында аї-
дын бир һәнгәт би иди ки, гызы
ондан зәлласи кедири. Аб-
бас буну билири, анчаг бунун
сиррин ахтарыды.

Бу сирр онуң најине лазы-
ни?

Бу сирр она мәре оғланна
лазыни иди ки, чарасын тастын.
Бир алач елемин. Жохса баҳанлар
кулур.

Гарра дурсан, о институттү-
нингиде саға салынан, взуну же-
ри бир адам иди. Мүнү сабан ев-
ләмийн истәс, мүнәсүб бир гызы-
ның арыны чанса, балық да рәдд
чавабы алмазды. Амма гыз вар,
гыз вар. Елаис олар ки, Аббаса
мейл кестара билар. Амма Ниса
кимнәс аста жох. Ниса характери
олан, мәннән, симасы, сезү, неј-
сүйрәттәл гызызды. Аббасы бир
саңиң да о иди ки, објектинде
жаңырыды, күмән көлмәјен ага-
ча да шырды. Ниса онун абын-
ында даңшата калырди:

— О ким, мән ким? Адамда
хәнар көрдик!

Бәләк Нисанын дејикилсі,
көзләмәсін вар иди? Жох! Ниса
дернәүчү күрсү таза гүртәрь-
ды. Евде да сөйтәт олдан, аса-
би чәзаб верири:

— Гојун дәрсмизи охуя!

Бәләк Ниса Аббасдан хатира
дејил сөз ешитмиси? О да жох!

Экенин, Аббасын Нисада көзү
вар иди. Она ағыр сез демәзди.
Онун жаңында взуну ағыр апар-
мага, абырының мәріфаты жөрнү-
майса сағтәрди. Анчаг Аббас
бина билимдир ки, Ниса онун
најиндан шүбәләнір, ноја көр-
онуна калма касмәк истемір,
нифрат едір.

Аббас душунурду ки, гыз тај-
фасы ағыр тақтальыры. Мәрән
онун назына дөзәсан, гыльына
иқрасан, көнфетан, шонколадан-
зәндән вериб алдадасан.

Аббасын ағыл айрысна мәдір-
ди.

Тәвәнкүл аллаһа—дејіб Ниса
нын далынча дүшишүү өз мү-
мән едірди ки, «гызы ўумчаша-
чаг!».

— Гыз хөјлагыздыр, —дејірди,
— сабан бунун имтәнди вар,
гүртәрмән, тајинаты вар, тала-
ба тәшиклияттын иши дүшишүүшү
олмаз. Меч-тез о мәннин жаңына
кәлмәлә олачагдый. Нече ола би-
лар, хәниша калмасын. Взу да
билир ки, ренторлук жаңында Аб-
басын бир сезүнү ини елемэлэр.
Тәки Ниса мәнә ағыз ачыны, хә-
ниша власин. Нече ола, кимнән
асылы олса, онун хәнишини дү-
зәлттәсөм мәндан пис адам жох-
дур. Тәки онун бир хәниши ол-
кулур.

«А Ниса, санин көзәріннің
им, мәндинниң гачырсан, ай
залымы гызы!».

Аббас сох фимрәшди, сох
көтүр-гој елади, жаҳал алеминда.
Ниса ила сох данишы, сох күс-
ду, сох барышы, сох иңтім
сөһбәттери ачы, бағлады, ахыр-
да бу фимрә калди ки, жох, сөвми
сөвдессына дүшән адам хәжалат ила
дејил, амали иш ила метмәдір.
Сен да фимрәшди ки, Ниса бала-
дејәр, Ниса ела дејәр. Гызын гад-
би сынар, гызын раји дејишар.
Филан, фашманан...

— Бүнлар фәјдастың сөһбәттері.
О жаң-бу жаңа гачынан вахты
дејил. Иш айдан көрек. Ага ду-
рур, ағаман дурур. Мүнү сабан
гызы жолуна чыхмаг, лап голун-
дан тутуб данышырмак лазы-
мадыр ии:

— Нә дејирсан, ай пары гызы,
мәним мәнәбәттәм на причин
гојурсан? Мән кимдән асқијам,
бу мәмим взум, бу гуллугум, бу
дәрсм, бу вә-вашын, сабан да
дашдан иечан дипломын олачаг.
Санинде бир жерде шашлејиб хо-
бахт айна гүрмәттәмиз нија ма-
неччилик тәрәдирсон, ай әркансыз?

«Гызыны буна на сезу, на баһа-
насы ола биляр ахы?

Аббас најијиттән мәнін адам
иidi. Деріиң кими да елади: исти-
райнат ахшамы 4-чу курс талаба-
лари евларына дагылышында гүү
башында Нисаны һәгләді:

— Нија ела жејин мәдірсан,
Ниса хәниш?

— Јеришиң будур!

— Адам Јеришиңде бир жар-
жолдашы да назарә апар жох?

— Мәним бу жолда жар-жолда-
шын жохдур. Енимизә мәдірәм.

— Билир, еввииң мәдірсан,
аллаң салалат апарсын. Бу жа-
зының дардым ешитсан! Сана
бир неча калма сезүн вар, Ниса!

— Нә сезүдүр?

— Уран сезүм!

— Мәнә сезүн олачаг?

— Сез будур ны, сандын ачи-
зане хәниш шејдир!

— Нә хәниш?

— Нә хәниш??

Аббас буну дејіб гызын го-
лундан тутмаг, жол көнәркәнә чән-
мәк истади:

Ниса һарифин часарәтле, бир
аң да әрк ила ал узатыльбыны же-
ри, ғұрь ила елини чанды, взу
да чанавар көрмүш кими чәлд
көнәркәнәттә.

— Нә хәниш?

— Гыз, еңтијат елемә, сәнә
сезүн вар!

«Улдуз» журнальнын улдузлар кими пар-
лаг вә канч охууларына гардашты салмалы!
Сизе сајызы-несабасы севинчлөр вә гәләбәттер
арзулауырам.

Гајсан ГУЛИЕВ,
Кабардин-Балкарданын
халы шашы,
ССРЫ Дөвләт мұнағабаты
лаураети

— Вај санин гыз!
— Вај взуну олспүн!

Ниса гапыны ела барк чырп-
ды ки, Аббасын на взу жарундуду,
на сезү шашылди.

— Аллаң етінәсиясы да ләнет
еласын!

— Ебіж жохдур, Ниса, мән да
Аббас дејірлар. Санин асқини,
ода гојум, күлкүн көр жовсурум,
сан ташаша ела. Ниса бела гүлдүр-
масан, бәйәм талаба тәшиклият
ела ачыз олуп ки, сасини ичари
сапа ки, неч кәс билимасы? неч
ебіж жохдур, неч ебіж жохдур, кө-
рарик.

— Бахарыг!
Аббасын гапыда гызыны гара-
сына дедінларынын взундан башга
ешишады олмады. Бу мәннәсиз сез-
ләрә взу да пешмак олуп сүсүдү:

— Бахарыг!

«Нәја Бахарыг, нечә Бахарыг,
нәрдә Бахарыг, ким ила Баха-
рыг?».

Нарифи бу сүалларын ағыр
јүн кетүруду. Ихтијарсыз вз-вз-
на деди:

— Аллаң кәссин бела мәнәб-
әтти да, бела севинни да!

Аллаң кәссин!